

Odpowiedzi kandydata na członka Państwowej Komisji Wyborczej:

Ryszard Balicki

(kandydat zgłoszony przez Klub Parlamentarny Koalicja Obywatelska)

Kwestionariusz osobowy:

1. Czy był Pan członkiem partii politycznej? Jeżeli tak, to w jakich latach?

Nie jestem i nie byłem członkiem partii politycznej.

2. Czy kandydował Pan w wyborach powszechnych? Jeśli tak - jakich i w którym roku?

Nie kandydowałem nigdy w wyborach do Sejmu i Senatu RP. Jedynie w 2006 r. byłem kandydatem Komitetu Wyborczego Wyborców Rafała Dutkiewicza w wyborach samorządowych do Rady Miejskiej Wrocławia.

3. Czy pełni Pan funkcję kierowniczą w administracji rządowej i/lub samorządowej? Jeżeli tak, jaką?

Nie pełniłem takich funkcji.

4. Czy zasiada Pan w organie zarządzającym, radzie nadzorczej, jest prokurentem lub pełnomocnikiem wspólnika spółki z udziałem Skarbu Państwa lub partii politycznej? Jeśli tak, jaka to dokładnie rola, w jakiej spółce i czy jest ona spółką z większościowym udziałem Skarbu Państwa lub partii politycznej?

Nie zasiadam w Radzie Nadzorczej żadnej spółki.

5. Jeżeli odpowiedział Pan twierdząco na którekolwiek z powyższych pytań - jak Pana zdaniem takie doświadczenie wpłynie na Pana pracę w charakterze członka Państwowej Komisji Wyborczej?

Moje kandydowanie w 2006 r. było wyrazem aktywności społecznej, nie politycznej. Pozwoliło jednak poznać praktyczne aspekty ordynacji wyborczej i zasady działania komitetów wyborczych.

Pytania merytoryczne:

Uwaga ogólna – poniższe pytania w dużej mierze wymagają odpowiedzi przekraczających ramy kilkuzdaniowej wypowiedzi właściwej dla współczesnych mediów społecznościowych. Z uwagi na ograniczenia czasowe zasygnalizuję jedynie podstawowe zagadnienia.

1. Czy uważa Pan, że gwarancje zapewnienia niezależności Państwowej Komisji Wyborczej w polskim prawie są wystarczające? Jeżeli nie, co należałoby zrobić żeby zwiększyć niezależność PKW?

Uważam, że zmiany wprowadzone w składzie i zasadach funkcjonowania PKW zostały dokonane bez głębszej analizy wszystkich ich konsekwencji faktycznych. W obecnym stanie prawnych zauważalne jest znaczne zróżnicowanie statusu członków wskazanych przez Sejm i sędziów wskazywanych przez Prezesów NSA i TK. Sytuacja ta winna zostać uregulowana. Konieczne jest więc podjęcie (w kompromisie politycznym!) ostatecznej decyzji co do kształtu administracji wyborczej i docelowe ujęcie PKW w ustawie zasadniczej.

2. Czy uważa Pan, że należy zwiększyć transparentność działania PKW i jeżeli tak, w jaki sposób?

Działalność PKW już obecnie podlega stałej ocenie społecznej – wszystkie uchwały podejmowane przez PKW są niezwłocznie publikowane na stronie internetowej. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, aby – w porozumieniu ze środowiskami społecznymi – wypracować dalej idące zasady postępowania mające zwiększyć transparentność prac PKW. Jednym z elementów może być także (zgłaszany przez ODiHR) postulat publikacji protokołów posiedzenia.

3. **W jakich obszarach widzi Pan pole do współpracy/dialogu pomiędzy PKW a organizacjami społecznymi, w tym krajowymi organizacjami obserwującymi wybory? Czego spodziewa się Pan w tym zakresie ze strony organizacji pozarządowych?**
4. **Jak Pana zdaniem powinno wyglądać współdziałanie PKW z organizacjami pozarządowymi w ramach przepisu z art. 160 par. 3 Kodeksu wyborczego? Jakie ma Pan oczekiwania w tym zakresie w stosunku do organizacji pozarządowych?**

(łączna odpowiedź na pytania 3 i 4) Proces wyborczy wymaga zaangażowania wielu środowisk i podmiotów, w tym również organizacji społecznych, dlatego wskazane byłoby utrzymywanie stałych roboczych kontaktów PKW z organizacjami społecznymi, do których celów statutowych należy rozwijanie demokracji, społeczeństwa obywatelskiego i podnoszenie aktywności i świadomości wyborczej obywateli. Wśród możliwych rozwiązań ułatwiających te kontakty możliwe jest np. wprowadzenie formuły organizacji cyklicznych „okrągłych stołów”, podczas których uczestnicy mogliby omówić zauważone problemy. Sformalizowana współpraca, o której mowa w art. 160 par. 3 mogłaby obejmować w szczególności upowszechnienie cyklicznych szkoleń dla osób chcących brać udział w pracy komisji obwodowych.

5. **Które z rekomendacji krajowych i międzynarodowych organizacji obserwujących wybory określiłby Pan jako priorytetowe do wdrożenia?**

Większość zgłaszanych rekomendacji wymaga wprowadzenia zmian ustawowych, pozostaje więc poza zakresem regulacji będącej w gestii administracji wyborczej. PKW mogłaby zrealizować postulaty zapewniające zwiększenie transparentności jej pracy.

Wskazane jest podjęcie przez klasę polityczną działań mających na celu nowelizację Kodeksu wyborczego. Muszę to być jednak prace prowadzone w Sejmie, zgodnie z regulaminem Izby i przy zapewnieniu należytej jawności i wysokiego poziomu merytorycznego. Niezbędne jest więc uwzględnianie postulatów zgłaszanych przez NGO-sy oraz ekspertów.

6. **Czy Pana zdaniem polskie prawo (w tym Kodeks wyborczy) zawiera wystarczające regulacje zapobiegające nadużyciom zasobów publicznych, w tym zasobów władzy centralnej i samorządowej w wyborach?**

Niestety nie. Istotnym problemem są jednak zgłaszane wątpliwości w jakim zakresie regulacje kodeksowe mogą być w tym przypadku wystarczające. W tym zakresie istotne stają się kwalifikacje moralne osób piastujących określone funkcje.

7. **Czy zgadza się Pan ze stwierdzeniem, że dezinformacja jest jednym z największych wyzwań dla uczciwych wyborów? Jaką rolę w przeciwdziałaniu i zwalczaniu tego zjawiska mają Pana zdaniem organy wyborcze, szczególnie PKW?**

Współcześnie dezinformacja (szeroko rozumiana, a więc obejmująca także podszywanie się pod innych użytkowników, spamowanie, prowadzenie fałszywych kont i podejmowanie ataków hackerskich) staje się szczególnie istotnym zagrożeniem dla procesu wyborczego, może bowiem wpływać na uczciwość wyborów, a w efekcie końcowym także i zniekształcać wyniki wyborów. Obecnie obowiązujące regulacje prawne, poprzez zapewnienie szybkich procesów sądowych w trybie wyborczym stanowią właściwą reakcję na część tych zagrożeń.

Organy wyborcze (w tym PKW) mogą uświadamiać wyborców o zjawiskach mogących wpływać na uczciwość wyborów, nie powinny jednak, z uwagi na swój charakter i zadania, samodzielnie rozstrzygać o ich kwalifikacji. Kwestia ta powinna pozostać w gestii organów do tego powołanych (przede wszystkim sądowych).

8. Czy uważa Pan, że PKW jest odpowiednim organem do kontrolowania finansowania partii politycznych i kontrolowania finansowania kampanii wyborczych? Dlaczego? Jakie działania chciałby Pan podjąć w celu zwiększenia efektywności tej kontroli?

Z uwagi na swoje umocowanie i zadania PKW jest organem mogącym prowadzić działania w zakresie kontrolowania finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych. Jednak obecnie przyjęte regulacje nie pozwalają na efektywne działania w tym zakresie.

Konieczne byłoby rozważenie możliwości prowadzenia pewnych elementów kontroli bieżącej (a nie jedynie następczej). Do tego celu konieczne byłoby (poza niezbędną zmianą instrumentarium prawnego) wzmocnienie potencjału osobowego administracji wyborczej.

9. Czy Pańskim zdaniem PKW/KBW powinny odpowiadać jako organ kontrolny za skuteczność wdrożenia regulacji europejskich w zakresie internetowej reklamy politycznej?

Jak pokazują kampanie wyborcze realizowane w ostatnich latach szczególne znaczenie odgrywa reklama polityczna realizowana w mediach elektronicznych, odgrywa ona kluczową rolę w odbiorze zarówno sytuacji politycznej, jak i samych polityków. Skuteczności działań podjętych w ostatnich latach przez Parlament Europejski (DSA i DMA) musi być zapewniona przez kompetentne w tym zakresie organy. Ich realizacja przez PKW wymagałaby niezbędnych zmian strukturalnych i wzmocnienia personalnego.

10. Jakie alternatywne formy głosowania uważa Pan za odpowiednie dla Polski? Które z nich powinny być dostępne jedynie dla wąsko zakreślonych grup, a które dla ogółu wyborców?

Uważam, że należy podjąć prace mające na celu upowszechnienie głosowania korespondencyjnego (dostępnego dla wszystkich zainteresowanych wyborców!). Natomiast głosowanie przez pełnomocnika winno zostać pozostawione dla ściśle zdefiniowanych grup wyborców.

Równocześnie, przy świadomości wszelkich zagrożeń, winny być prowadzone prace koncepcyjne nad zapewnieniem w przyszłości bezpiecznej procedury głosowania przy wykorzystaniu Internetu.

11. Czy system korekty podziału mandatów pomiędzy okręgi wyborcze według jednolitej normy przedstawicielskiej powinien być automatyczny i opierać się na jasno określonych wskaźnikach, czy każdorazowo o korekcie powinien decydować Sejm?

Obecny system wymagający woli politycznej okazuje się (od 2014 roku) dysfunkcyjny. Wymagana byłaby modyfikacja obowiązujących regulacji prawnych i wprowadzenie pewnego rodzaju automatyzmu działań PKW, np. w oparciu o dane GUS.

12. Czy Pana zdaniem konieczne jest zmniejszenie wielkości obwodów głosowania poprzez obniżenie górnego limitu liczby mieszkańców przypadającej na obwód głosowania? Obecnie obwody mogą obejmować do 4000 mieszkańców.

Obecne zróżnicowanie wielkości obwodów jest konsekwencją decyzji politycznej motywowanej celami koniunkturalnymi. Konieczne jest wprowadzenie przemyślanych rozwiązań o charakterze kompleksowym. Moim zdaniem wprowadzenie większej liczby stosunkowo małych obwodów (np. do 2000) mogłoby zapewnić sprawniejsze funkcjonowanie komisji obwodowych.

13. Jakie rozwiązania proponuje Pan jako członek PKW, by podnieść poziom merytorycznego przygotowania członków obwodowych komisji wyborczych i efektywność ich pracy?

Odpowiedź na powyższe pytanie jest trudna. PKW podejmuje bowiem działania mające na celu umożliwienie członkom komisji obwodowych pozyskanie całej niezbędnej wiedzy. Jednak ostateczny kształt osobowy i merytoryczny komisji obwodowych wymaga przyjaznej współpracy wszystkich zaangażowanych podmiotów.

14. Jakim Pańskim zdaniem istnieją problemy związane z przeprowadzeniem dnia głosowania (w tym ustalenia wyników) i jak powinny zostać rozwiązane?

Każde przeprowadzone wybory są źródłem wielu doświadczeń, które winny być poddane analizie, a wnioski wdrożone w życie. Wybory parlamentarne ukazały w całej rozciągłości konieczność wprowadzenia zmian w zakresie funkcjonowania procesu wyborczego w odniesieniu do komisji położonych poza granicami państwa. W tym zakresie winny zostać podjęte prace nad niezbędnymi zmianami legislacyjnymi.

15. Co administracja wyborcza może usprawnić jeszcze przed nadchodzącymi wyborami bez konieczności wprowadzania zmian ustawowych?

Większość pożądanых zmian wymaga nowelizacji Kodeksu wyborczego, obecnie administracja wyborcza może i powinna) zadbać o większą transparentność swych prac i przyjazność wobec innych podmiotów prowadzących swoją działalność w zakresie rozwijania demokracji i społeczeństwa obywatelskiego.